Recensie: HARAKIRI *****

Troubleyn - Labaratorium Antwerpen
donderdag 4 december 2025

foto © Mario Leko

Recensie:
Wat kan je doen als je van de goegemeente een hoop bagger over je heen krijgt omdat je je eigen ding doet, tegen schenen durft schoppen, jezelf niet censureert en grensverleggend durft zijn? Wat Jan Fabre gedaan heeft, is samen met zijn gezelschap aan de slag gaan en het stuk 'HARAKIRI' in elkaar steken. Het resultaat is een performance in de geest van de arte povera uit de jaren '60 met vlijmscherpe kritiek op de haatcampagnes die zich verschuilen achter politieke correctheid en de betutteling van groepen die katholieker willen zijn dan de paus. 'HARAKIRI' is een heel visuele voorstelling doorspekt met referenties naar vorige werken, heel wat overbodig naakt, seksueel getinte handelingen, foute humor, een grote 'fuck you' naar de gevestigde orde in de vorm van een reeks overdreven disclaimers en voorbeeldig acteerwerk. Kortom: een geweldige voorstelling voor iemand die vindt dat theater soms lekker mag schuren.

Het zal u ook niet ontgaan zijn dat we in een tijd leven waar WOKE zo ver is doorgeslagen dat je drie keer op je tong moet bijten voor je twee woorden mag zeggen. En dat allemaal uit schrik voor de kneuter met veel te lange tenen die het zijn/haar taak vindt om toe te kijken of alles wel politiek correct verloopt. In zo'n cultuur gaat menig creatieve geest zichzelf zwaar censureren om de massa te pleasen. 'HARAKIRI' is juist een reactie tegen die beweging.
Je mag blijkbaar niet meer avant-garde zijn. Het is niet meer toegestaan om te provoceren en openlijk kritiek te brengen. En juist daar gaan Jan Fabre en zijn acteurs haaks op staan. Bij hen zijn er geen taboes. Wanneer ze aankaarten dat acteurs soms uitgemolken worden, zie je ook echt acteurs die uitgemolken worden. Als sommige mensen als hersenloze schapen achter elkaar aanlopen omdat ze denken dat het gras groener is aan de andere kant, dan levert dat in 'HARAKIRI' een geweldige scène op die de nagel op de kop slaat. Is dat braaf en netjes? Voor veel mensen waarschijnlijk niet. Is dat geweldig theater? Absoluut.
Want laat ons eerlijk zijn. Het is altijd al de taak van kunst geweest om emotie uit te lokken. Wanneer je een acteur voor je neus naar zijn gat ziet gaan en daar schijnbaar stront weg schraapt en dat vervolgens op gaat eten, dan wekt dat bij ons ook aversie en walging op. Maar waarom zouden deze gevoelens niet thuis horen in het theater? Als je drie acteurs bloedgeil ziet worden bij het tellen van geld, voel je je daar misschien een beetje ongemakkelijk bij. Maar is dat niet wat er in onze maatschappij dagelijks gebeurt? Met dat verschil dat het hier erg visueel en plastisch wordt weergegeven als kritiek op de samenleving.
'HARAKIRI' bevat ook een geweldige scène over een spermabank waar een heerlijk spel gespeeld wordt rond de frase: "no sex, no solo". Het verwijst uiteraard ook naar de hele hetze rond ex-leden van Jan Fabres

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.

toneelgezelschap. Op briljante wijze wordt door het huidige gezelschap kritiek gegeven op hoe de maatschappij daar mee omgegaan is. De acteurs en actrices van 'HARAKIRI' geven heel openlijk en publiekelijk hun consent voor de expliciete handelingen die ze in vorige stukken van Fabre hebben gedaan … of zouden kunnen gedaan hebben.

Zo maken ze voelbaar dat al die politieke correctheid en de hypergevoeligheid voor naaktheid, seksualiteit en grof taalgebruik niet werkt. Ze laten (gelukkig) ook het tegendeel zien. Een lul aan een lintje die je verkoopt als een ballon, werkt wel. Op voorwaarde natuurlijk dat je het lintje niet loslaat, want anders gaat hij vliegen. Maar dat is logisch.

Los van alle kritiek is 'HARAKIRI' vooral ook heerlijk absurdistisch en minimalistisch theater. Niet te veel tekst, geen decor, weinig kostuums en experimenteren met huishoudfolie. Als knipoog naar Jans 'Benen van de rede ontveld' uit 2000 zagen we een acteur rondkruipen met foto's van ham rond zijn lichaam en verder omwikkeld in folie. Er werden drie actrices ingewikkeld in folie die vervolgens als een vlinder uit hun cocon kropen en zich ontpopten tot klassieke standbeelden uit de tijd dat vrouwelijk naakt nog de norm was in de kunst. Het levert een geweldig mooi beeld op dat vergezeld gaat van een heel ontvreemdend geluid van knarsende folie.

'HARAKIRI' is een eigentijdse, kritische voorstelling die niet bang is om tegen heilige huisjes te stampen en avant-garde te zijn. Met de (verplichte) keuze voor de arte povera bouwt ze voort op een rijke theatergeschiedenis en integreert ze ook beelden uit andere disciplines. Wij herkenden op deze avant-première een link met het satirische schilderij van Quinten Matsys: 'De lelijke hertogin'. Op Troubleyns theaterfestival in maart kan u zichzelf vergewissen of we het bij het rechte eind hadden.

< Sascha Siereveld >

Credits:

Concept & regie & choreografie: Jan FabreTekst: Geschreven door de performers & Jan FabreMuziek: Dag TaeldemanDramaturgie: Miet MartensPerformers: Annabelle Chambon, Anny Czupper, Cédric Charron, Conor Doherty, Giorgia Paolillo, Gustav Koenigs, Irene Urciuoli, Ivana Jozic, Matteo Franco, Pietro Quadrino, and Stella Hé¶ttlerLichtdesign & techniek: Wout JanssensKostuumdesign: Coco KringwinkelGastdramaturgie: Sylvia SolakidiTechniek: Kevin Deckers

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.